

MUSEU DE BELLES ARTS DE CASTELLÓ

Av. Germans Bou, 28
964 727 500
www.culturalcas.com

HORARI:

De dimarts a dissabtes
de 10:00h a 14:00h i de 16:00 a 20:00h
Diumenges i festius
de 10:00h a 14:00h

Per concertar la visita guiada: 964 727 500

www.consorcimuseus.gva.es

El nu en l'obra de Ignacio Pinazo

16 FEBRER - 21 MAIG 2017 / MUSEU DE BELLES ARTS DE CASTELLÓ

Xiquet nu en el bressol / Niño desnudo en la cuna
Museu de Belles Arts de València
Col·lecció Reial Acadèmia de BBAA de Sant Carles

El nu en l'obra de Ignacio Pinazo

Roma era la ciutat on l'esplendor del nu artístic s'exhibia pertot arreu. Quan Pinazo va a Roma en 1874 i després, en 1876 com a pensionat de la Diputació de València, comença a treballar amb afany al voltant de l'estudi del cos nu en les acadèmies i centres a què acudix per a completar i perfeccionar la seua formació amb un coneixement més profund de la figura humana. El nu era, per tant, un exercici obligat que reflectia el grau de perfecció i maduresa de l'artista.

En 1879, Pinazo envia des de Roma el *Bacus infant* i *Les Filles del Cid abandonades a la roureda pels infants de Carrion*. Este tema havia sigut abordat amb anterioritat per Teófilo Puebla, però la simple comparació entre una obra i l'altra indiquen l'audàcia i modernitat de la pintura del valencià davant de l'academicisme del primer. L'argument del nu encadenat a un fet històric permet a Pinazo realitzar

un dels nus femenins més suggeridors que fins llavors s'havien mostrat en tota la pintura espanyola d'història. El relat històric passava a un segon terme davant de la bellesa corporal i els valors plàstics d'una obra de gran refinament i delicadesa en tots els detalls.

Podríem parlar de dos temps en la representació del nu en l'obra de Pinazo. Un temps que es desenvolupa fonamentalment a Roma, amb algunes derivacions posteriors com la del quadre *L'edat d'or*; i un segon entre 1885 i 1900, en què el nu torna a ser l'objecte d'estudi en composicions més complexes al servei de la pintura decorativa. Pintures al·legòriques concebudes per als sostres dels salons de les mansions de la burgesia valenciana. Al·legories de les arts i de l'amor poblades de belles joves, amoretos i efebs pintats sobre grans llenços a l'oli que s'enllaçaven en els sostres i parets de sumptuoses mansions. L'últim d'estos treballs importants és el de la decoració per als Fontanals al Palau de Benicarló en 1900, un encàrrec que tanca el cicle de la pintura decorativa i també el de la pintura de nus en línies generals.

Ara bé, atés el mètode minuciós i analític amb què Pinazo desenvolupava els seus treballs, el tema del nu pren entitat en els múltiples esbossos i estudis que realitza. Inclús es pot parlar de derivacions d'estos en inquietants i modernes composicions, com la sèrie d'escenes al voltant de la figura de Leda. Pinazo no era impassible a la bellesa corporal, i els nus són a vegades d'una sensualitat quasi torbadora. No s'ha d'oblidar que el tema de l'erotisme havia adquirit més desenvolupament i presència amb el Simbolisme, i que la pintura modernista (Klimt, Schiele, Zuloaga) el cultiva d'una manera cada vegada més insistent.

Ignacio Pinazo, artista modern inserit en la dinàmica del seu temps, oferix la seua peculiar versió sobre uns nus que exalten l'esplendor del cos i l'alegria de viure.

El desnudo en la obra de Ignacio Pinazo

Roma era la ciudad donde el esplendor del desnudo artístico se exhibía por doquier. Cuando Pinazo marcha a Roma en 1874 y después, en 1876 como pensionado de la Diputación de Valencia, comienza a trabajar con ahínco en torno al estudio del cuerpo desnudo en las academias y centros a los que acude para completar y perfeccionar su formación con un conocimiento más profundo de la figura humana. El desnudo era, por tanto, un ejercicio obligado que reflejaba el grado de perfección y madurez del artista.

En 1879 Pinazo envía desde Roma el *Baco niño* y *Las hijas del Cid abandonadas en el robledal por los infantes de Carrión*, tema abordado anteriormente por Teófilo Puebla en 1871. Pero la simple comparación entre una y otra obra indican la audacia y modernidad de la pintura del valenciano frente al academicismo del primero. El argumento del desnudo encadenado a un hecho histórico le permite a Pinazo realizar uno de los desnudos femeninos más sugerentes que hasta entonces se habían mostrado en toda la pintura española de historia. El relato histórico pasaba a un segundo plano frente a la belleza corporal y los valores plásticos de una obra de gran refinamiento y delicadeza en todos los detalles.

Podríamos hablar de dos tiempos en la representación del desnudo en la obra de Pinazo. Uno que se desarrolla fundamentalmente en Roma, con algunas derivaciones posteriores, como la del cuadro *La edad de oro*; y un segundo entre 1885 y 1900, en el cual el desnudo vuelve a ser objeto de estudio en composiciones más complejas al servicio de la pintura decorativa. Pinturas alegóricas concebidas para los techos de los salones de las mansiones de la burguesía valenciana. Alegorías de las artes y del

Nimfes i amoretos / Ninfas y amorcillos, 1887
Fundación Banco Santander

amor pobladas de bellas jóvenes, amorcillos y efebos pintados sobre grandes lienzos al óleo que se encastraban en los techos y paredes de suntuosas mansiones. El último de estos trabajos importantes es el de la decoración para los Fontanals en el Palacio de Benicarló en 1900, encargo que cierra el ciclo de la pintura decorativa y también el de la pintura de desnudos en líneas generales.

Ahora bien, dado el método minucioso y analítico con el que Pinazo desarrollaba sus trabajos, el tema del desnudo cobra entidad en los múltiples bocetos y estudios que realiza. Incluso se puede hablar de derivaciones de los mismos en inquietantes y modernas composiciones como la serie de escenas en torno a la figura de Leda. Pinazo no era impasible a la belleza corporal y los desnudos son a veces de una sensualidad casi turbadora. El tema del erotismo no hay que olvidar que había adquirido mayor desarrollo y presencia con el Simbolismo y que la pintura modernista (Klimt, Schiele, Zuloaga) lo cultiva de un modo cada vez más insistente.

Ignacio Pinazo, como artista moderno inserto en la dinámica de su tiempo, ofrece su peculiar versión en unos desnudos que exaltan el esplendor del cuerpo y la alegría de vivir.

Fco. Javier Pérez Rojas [Comisario]